GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 85. *Duminecă, 13 (25) Aprilie.* 1886.

Din causa S-telorŭ sĕrbătorĭ ḍiarulŭ nu va apărè până Mercurĭ.

Kogălniceanu și causa română ardelénă.

II.

Brașovŭ, 12 Aprilie.

Ar însemna a slăbì efectulŭ escelentului discursŭ alŭ d-lui Kogălniceanu dela 11 (23) Februarie a. c., décă amŭ voí sĕ-i facemŭ unŭ comentarŭ. Argumentațiunea d-sale este atâtŭ de limpede și de temeinică și conclusiunile, ce le face, sunt așa de tarĭ, încâtŭ nu mai au lipsă de comentarŭ.

Totŭ ce amŭ mai puté adauge din parte-ne ar fi sĕ înșirămŭ lângă faptele ce le-a citatŭ spre susținerea afirmațiunei d-sale, că naționalitatea Româniloru din regatulŭ s-lui Stefanŭ este persecutată, sĕ înșirămŭ alte multe, nenumĕrate. Dér óre cu ce se împlu colónele ḍiarelorŭ nóstre de dincóce, décă nu mai multŭ cu plângerĭ din causa asupririlorŭ, a terorisărilorŭ și încălcărilorŭ necontenite, ce ḍilnicŭ trebue sĕ-le suferimŭ?

D-lŭ Kogălniceanu descrie cu multă pĕtrundere și cu rară clarirate adevĕrata situațiune a poporului românŭ din Transilvania și Ungaria ḍicêndŭ:

„A întratŭ în capulŭ Ungurilorŭ ca în deosebĭ Românii sĕ deviă Maghiarĭ. Pentru acésta unŭ resbelŭ de mórte s'a declaratŭ limbei, scólelorŭ și culturei românescĭ în generalŭ. Românii resistă și de acolo învinovățirea, că Românii, mai alesŭ cei din Ardealŭ, conspiră contra statului ungarŭ, spre ă se uní cu România independentă. Și étă daco-românismulŭ inventatŭ étă iredentismulŭ românŭ eșitŭ la ivélă!“

In adevĕrŭ, nimicŭ nu se póte dovedi mai eclatantŭ ca faptulŭ, că, începêndŭ dela orbulŭ baronŭ Wesselenyi, Ungurii ei înșiși au inventatŭ decoromânismulŭ, ca sĕ aibă o armă spre a despoia naționalitatea română de drepturile ei.

La acusările trase de pĕrŭ ale adversarilorŭ noștri, la întrebarea, ce este dacoromânismulŭ? d-lŭ Kogălniceanu rĕspunde cu aceeașĭ claritate și cunoscință de causă:

„Până acum guvernulŭ maghiarŭ nu sciu sĕ fi găsitŭ în sarcina Româniloru altă crimă — décă crimă este — decâtŭ *lupta lorŭ pentru a-și păstra limba și naționalitatea*“.

Luptămŭ și lupta nóstră nu se datéză de erĭ séu alaltăerĭ. Fruntașii poporului nostru au pretinsŭ drepturĭ politice, au ridicatŭ marele postulatŭ alŭ egalei îndreptățirĭ naționale înaintea țĕrei și a representanței ei, încă înainte cu o sută de anĭ, când nicĭ pomenire nu era de idea unui statŭ naționalŭ maghiarŭ, nicĭ de maghiarisare, nicĭ de dacoromânismŭ.

Strămoșii nostri nicĭ c'ar fi pututŭ lucra p'atuncĭ la sfatulŭ și îndemnulŭ României, din simpla causă, că p'atuncĭ nu esista România de astăḍĭ. Ei au pretinsŭ drepturĭ politice în numele dreptățiĭ și ale umanitățiĭ ca cei mai vechĭ și numĕroșĭ locuitorĭ ai Ardélului.

Independentă a fostŭ dér și a rĕmasŭ lupta nóstră în marginile monarchiei habsburgice. Nu legăturĭ politice, ci numai și numai legătura de sânge și de cultură este care ne légă cu frații noștri de dincolo.

Momentulŭ acesta l'a accentuatŭ d. Kogălniceanu cum nu se putea mai bine. Arĕtândŭ simpatiele d-sale pentru noi și causa nóstră, că Românŭ ce e, d-lŭ Kogălniceanu s'a feritŭ așa de multŭ de prepusulŭ, că ar voì sĕ se amestece în afacerile interióre ale statului ungarŭ, în câtŭ a rĕtăcutŭ faptulŭ istoricŭ, d-sale prea bine cunoscutŭ, după care Ungurii, când au venitŭ la putere, au găsitŭ pe Românii ardelenĭ în esercițiulŭ drepturilorŭ politice-naționale, garantate prin legĭ sancționate de monarchulŭ nostru.

Pre când împĕratulŭ și marele principe alŭ Transilvaniei Franciscŭ Iosifŭ a sancționatŭ aceste legĭ, unirea principatelorŭ române era sĕvĕrșită, în capulŭ lorŭ se afla unŭ Domnŭ românŭ naționalŭ, armata română era organisată și în capulŭ guvernului era d. Kogălniceanu.

De ce atuncĭ a fostŭ posibilŭ ca Românii ardelenĭ sĕ-șĭ esercite drepturile lorŭ politice, ca națiune deosebită și de ce acum sĕ nu fiă cu putință acésta?

D-lŭ Kogălniceanu ni-o spune destulŭ de lămuritŭ în discursulŭ sĕu. Fără a prejudeca luptelorŭ nóstre naționale, d-sa arată cu doveḍi din parlamentulŭ ungarŭ și din adunările comitatense, că sub regimulŭ de aḍi unguresců starea Româniloru de dincóce a devenitŭ nesuferită.

Ear simpatiile fraților noștri de dincolo pentru noi le resumă d. Kogălniceanu în următórele cuvinte: „Noi nu alergămŭ pentru luarea Transilvaniei, dér nu putemŭ sĕ lăsămŭ naționalitatea română în părăsire; și Ungurii *nu se vorŭ puté împăca cu noi, până nu vorŭ face o viéță ticnită Românilorŭ de peste Carpațĭ*“.

Astfelŭ causa română ardelénă nu este numai o cestiune de dreptate și de umanitate fața c'unŭ poporŭ de aprópe trei milióne de suflete din regatulŭ s-lui Stefanŭ, ci este și o cestiune de prudență politică în raporturile c'unŭ statŭ, a căruia amiciția, orĭ și câtŭ de micŭ ar fi, nu este de desprețuitŭ.

Orĭ dóră se sêmtŭ așa de tarĭ aḍĭ Ungurii ca sĕ nu mai aibă trebuință de amiciția României? Nu se gândescŭ ei, carĭ sunt [illegible] de elemente străine și neamice și puținĭ la numĕrŭ, că se póte întêmpla, ca érăși se apeleze la ospitalitatea și generositatea Româniloru de dincolo de Carpațĭ?

Este timpulŭ supremŭ ca sĕ se gândéscă la binevoitorulŭ sfatŭ alŭ ilustrului bărbatŭ de statŭ românŭ, care a scăpatŭ pe mulțĭ din ei la 1859 și 1860 dela furcĭ:

„Regimulŭ actualŭ alŭ persecuțiunilorŭ de va continua, póte aduce foculŭ și sabia în locuințele Româniloru de peste Carpațĭ; dér sĕ nu crédă vecinii noștri ungurĭ, că prin acésta ei îșĭ întărescŭ patria și viitorulŭ naționalŭ!“

Causele nĕcazurilorŭ nóstre locale.

Dela pólele Heniului, 1886.

(Fine.)

Dațĭ remunerațiunĭ la gimnasiștĭ absolvțĭ și neabsolvțĭ, carĭ se vorŭ ocupa cu totŭ felulŭ de arênde, bună óră încassarea vămilorŭ dela têrgurĭ, încassarea dărilorŭ de consumŭ pe la orașe și sate mai marĭ, liferarea de alimente și fouragiu pentru soldațĭ și caii acelora, cumpĕrarea și vênḍarea de piei de mielŭ, de óiă și de vită, cumpĕrarea și vênḍarea de fasole, bobŭ, linte, mazăre, bucate, cânepă, inŭ și lână, fabricarea de oleu de inŭ și de sĕmênța produsă din flórea sórelui, adunarea prunelorŭ pentru fierberea de lictarŭ și pentru a le usca și vinde în mĕsură mai mare, cumpĕrarea și vênḍarea de nucĭ și alune, care tóte se plătescŭ fórte bine, fabricarea de totŭ felulŭ de unelte economice: róte, obede, spițĕ, cară, loitrii, leucĭ, plugurĭ, grape și cobile; fabricarea de furcĭ, greble, sape, securĭ, potcóve; fabricarea de lăḍĭ și cuiere, pe carĭ poporulŭ le cumpĕră dela Sașĭ cu banĭ adunațĭ; fabricarea de unsóre de salcă, plopŭ și mestécănŭ pentru unsulŭ carălorŭ; dațĭ remunerațiunĭ la acele comune, carĭ vorŭ arăta și dovedi că în sinulŭ lorŭ au dintre băieții lorŭ mai mulțĭ ciobotarĭ, sucĭ, pălărierĭ, curelarĭ, faurĭ și rotarĭ; carĭ vorŭ dovedi că tinerimea din comună, feciorĭ și fete, este întrunită în corurĭ de cântărĭ bunăóră ca cele din Bănatŭ și comitatulŭ Aradului și că aceea tinerime se abține și s'a legatŭ prin jurămêntŭ a nu înjura și a nu bea bĕuturile cele afurisite spirtuósă; dațĭ remunerațiunĭ la acei individĭ de Românŭ, carĭ vorŭ învĕța și vorŭ eși bunĭ și deșteptĭ architecțĭ; dér nu dațĭ banii vostri cei scumpĭ unu Krammer care vĕ clădesce biserică altcum frumósĕ și pompósĕ dér pré scumpe și cu coperișe timpe, parcă suntŭ nisce șurĭ, bunăóră ca biserica din Năsĕudŭ, a cărei coperișŭ este pré scundŭ și proporțiune cu înălțimea părețilorŭ și a turnurilorŭ.

Suntemŭ silițĭ, după câtŭ sciu în eu, a clădi în restimpŭ de 2—3 anĭ edificiulŭ gimnasialŭ și audŭ că D-lŭ Krammer vĕ îndémnă și că crede că ațĭ fi destulŭ de scurtŭ vĕḍĕtorĭ a-lŭ clădi într'unŭ locŭ, unde frontulŭ aceluia va cădé spre nordŭ, unde pământulŭ este mai rarŭ, mai mlădiosŭ și unde vețĭ trebuì sĕ îngropațĭ materialŭ și muncă mai multă și cu acésta și banĭ mai mulțĭ, fără de a avé în vedere că nuorii dela nordŭ întunecă, ér ploile din aceea direcțiune vorŭ sparge la ferestri și vorŭ spăla păreții, apoi că coperișulŭ situatŭ spre nordŭ duréză mai puținŭ.

Românulŭ ca sĕ pótă trăi trebue sĕ cruțe chiar și în mâncare și vestminte și cu atâtŭ mai multŭ și în edificii, pentru că susținerea acelora costă banĭ și éră banĭ, apoi noi nu avemŭ trebuință ca sĕ galantărisămŭ cu prea multe edificii, destulŭ ne este că unulŭ amŭ fostŭ silițĭ sĕ'lŭ dămŭ pentru prinsorĭ de statŭ, altulŭ pentru judecătoriă, celŭ din Rocna și celŭ din Bărgău pentru scolĭ de statŭ, de ce déră după părerea mea, ca a unui săteanŭ nebăgatŭ de nimenĭ în sémă, edificiulŭ gimnasialŭ ar trebui sĕ se clădéscă în legătură cu edificiulŭ fondurilorŭ, fostulŭ cuartirŭ alŭ colonelului până la biserica rom. cath. cuprinḍêndŭ triunghiulŭ până în strada din susŭ, c'unŭ frontŭ spre sudŭ-ostŭ, care 'i dă lumină destulă, și fiindŭ în apropiere și de loculŭ unde fusese institutulŭ militarŭ datŭ pradă focului de acelŭ omŭ, care învĕțase acolo arta militară și a cărui frate orĭ nepotŭ scolare și funduare, și unde arŭ fi corĕspunḍĕtorŭ sĕ clădimŭ cu timpulŭ convictulŭ, bine notândŭ, décă vomŭ economisi mai bine cu venitele și nu le vomŭ împrăștia ca până aci pe remunerărĭ fără titlu și fără merite, și décă ne va scăpa D-ḍeu din ghiena care a căscatŭ gura sĕ ne înghiță de totŭ.

Incă una permitețĭ-mĭ fraților mei sĕ vi-o mai spunŭ și apoi terminezŭ. Indemnațĭ poporulŭ ca sĕ nu alerge pentru tóte nimicurile pe la judecătorii, sĕ nu soliciteze pentru sanarea drepturilorŭ sale știrbite la judecătorii, căcĭ în locŭ de a fi descurcațĭ îi încurcă cu intențiunĭ rĕu voitóre ca sĕ le causeze spese mai multe.

Tóte încurcăturile se potŭ descurca acasă déca preoții vorŭ fi pĕtrunșĭ de interesele poporului pe care 'lŭ păstorescŭ și décă vețĭ îngriji ca sĕ avețĭ notarĭ din sînulŭ vostru ér nu de cei importațĭ și de alte neamurĭ.

Decĭ fraților puneți-vĕ pe lucru, creștețĭ bărbațĭ, carĭ sĕ concureze pe tóte terenele de viéță cu aceia, carĭ ne împlu ținutulŭ de neghină și carĭ ne silescŭ a nu avé nicĭ o bucătură în gură.

In urmă, crescețĭ băieții și pentru statulŭ militarŭ, căcĭ numai aci mai potŭ înaintá aceia, carĭ întru adevĕrŭ se punŭ pe studiu fără de a fi jignițĭ și persecutațĭ.

Apoi se vi-o spunŭ verde că avemŭ trebuință cu toții de crescere militară pentru că numai atuncĭ vorŭ înceta și inimicii noștri de a ne insulta, când vomŭ avé curagiulŭ de-a cere dela ei pentru tótă insulta, pentru tótă încălcarea satisfacere cavalerésсă. Cu plângerile, lamentările și tânguirile ḍilnice, precum vedemŭ că se perêndă prin ḍiare, nu mai putemŭ aștepta că ni se va face dreptate. Românulŭ cutare, căruia i s'a denegatŭ estrădarea unui biletŭ de călĕtoriă pe calea ferată, fiindcă ilŭ ceruse românesce nu avea alta de făcutŭ decâtŭ a se considera de insultatŭ, Românulŭ cutare, căruia i se schimbă numele volnicește nu are alta de făcutŭ decâtŭ a se privi de insultatŭ și dejositŭ, prin urmare este în dreptŭ a cere satisfacere, și așa fieșce carele până când ne vorŭ onora și prețuì ca pe nisce ómenĭ conscii de drepturile lorŭ, până când vorŭ învĕța că patriotismulŭ nostru nu este numai de ediția lorŭ cea nouă, ci atâtŭ de vechiu ca esistența nóstră în acéstă scumpă patriă.

Io privescŭ de insulta cea mai mare acelŭ obiceiu ce l'au apucatŭ icĭ, colo de a ne ḍice, că décă nu ne place cum suntemŭ tractațĭ aci, sĕ trecemŭ peste otare. Dóră noi nu suntemŭ nisce ómenĭ fără trecutŭ în acéstă patriă, nu suntemŭ veneticĭ nicĭ ștrengarĭ, cărora nu le

place a lucra, ci trăiescŭ numai ca nisce trântorĭ din sudórea ţĕrei, ca sĕ ne pótă şi sĕ aibă dreptulŭ a ne alunga peste otare. Unii ca aceştia firearŭ ei orĭ şi cine trebue traşĭ la rĕspundere.

Când ne vomŭ sci apĕra pe acéstă cale şi cu demnitate deplină sĕ sciţĭ că vomŭ fi respectaţĭ ca nisce ómenĭ, ca unŭ póporŭ demnŭ de o sórte mai bună.

Unŭ preotŭ emeritatŭ.

Maghiarisarea cu forţa.

De sub Meseşŭ, în Aprilie 21.

Diarulŭ koşuthistŭ „Egyetértés“ în unulŭ din numerii trecuţĭ, după cum aduse notiţă şi stimata nóstră „Gazeta,“ face cunoscutŭ urbi et orbi că „Kulturegyletulŭ“ şi-a începutŭ activitatea în Sĕlagiu!

Noi ceştĭ de aicĭ, de ambe pólele Meseşului, mândri de numele nostru românŭ, amŭ statŭ şi cugetatŭ că óre ce activitate a naibei o fi începutŭ „kulturegylet“-ulŭ chiar la noi, unde sêmţulŭ naţionalŭ românŭ, harŭ Domnului, e mai tare ca în orĭ şi ce porodiţă de a lui Árpád sêmţulŭ ungurescŭ.

„Şi caută în jurŭ de tine“ ne dice poetulŭ; şi noi amŭ căutatŭ, dér afară de douĕ scóle maghiare comunale, făcute de statŭ în douĕ comune mestecate, altă activitate n'amŭ aflatŭ!

Abia acuma aflămŭ o activitate de a kulturegyletului in comuna curatŭ română „Buciumŭ“, retura Zelăului; asta trebue sĕ o cunóscă totŭ sufletulŭ de Românŭ şi sĕ védă, că la astă naţiă îngâmfată ce e mai mare: cutezarea orĭ neruşinarea. — Etă-o:

Visteria statului maghiarŭ fiindŭ stórsă de multele risipe ce se făcŭ în tótă diua şi néoşulŭ maghiarŭ Trefort, neavêndŭ nicĭ unŭ gologanŭ — ca maghiarimea din Selagiu totuşĭ sĕ facă ceva a cugetatŭ sĕ recurgă la metechne, şi sĕ abuseze de posiţiunea căpĕtată dela norocŭ, ba sĕ-şĭ batâ chiar jocŭ de sêmţulŭ şi patriotismulŭ românŭ.

Debitulŭ docinte Fodor Daniel, într'o broşură plină de neadevĕrurĭ, spune maghiarimei că spre a maghiarisa pe Românulŭ din Sĕlagiu de sub „Meseşu“ între altele sĕ cere ca în Buciumŭ, în centrulŭ vălei Agrişiului sĕ se facă o scólă cu limba de propunere esclusivŭ maghiară.

Banĭ în presentŭ nefiindŭ, trebue sĕ nascocéscă ceva: si eată că s'au aflatŭ... Cum? Jkl Zsigmond în satŭ, elŭ chiamă pe vre-o 2—3 viirilistĭ de Jidanĭ, 2 Maghiarĭ, unulŭ armeanŭ; mai citează la sine pe vre-o 2 membrii suplenţĭ românĭ, slugĭ plecate de ale lui, şi improvisândŭ o adunare comunală sub presidiulŭ sĕu, face sĕ se decidă că: comuna Buciumŭ în locŭ de drumulŭ vicinalŭ din anulŭ 1886 sĕ facă o scólă de statŭ cu limba de propunere esclusivŭ maghiară. — Dictum, fectum, deliberatum.

Românimea nefiindŭ pregătită la atâta inconvenienţă şi neruşinare maghiară, ca adecă ea singură sĕ-şĭ aridice monumentulŭ ruşinei şi periciunei eterne, atuncĭ când de scóla maghiară nicĭ atâta lipsă n'are, ca sănĕtatea de ciumă, şi atuncĭ, când ei îşĭ au scóla lorŭ proprie, éră drumulŭ bunŭ le-e o condiţiune de viéţă, — în contra acestui abusŭ şi volniciă strigătóre la cerŭ au recursŭ la vice-comitele Ludovicŭ Szikszay, cunoscutŭ din timpii vechĭ la românimea din acestŭ comitatŭ. — In locŭ însĕ de a căpĕta rĕspunsŭ. lucrulŭ de 2 lunĭ stă baltă, ba ca batjocura sĕ fiă mai mare şi abusulŭ mai violentŭ, solgăbirĕulŭ Wiski Zsigmund îi fericesce pe Buciumanĭ cu *esecuţiă*, chiar şi de gendarmĭ, ca adecă întru mărirea scólei maghiare toţĭ cu toţii, micĭ şi mare sĕ mérgă la scosŭ de piétră, căratŭ de varŭ şi altele.

Ómenii mai de frunte din satŭ, vĕdêndŭ că presiunea şi neruşinarea e fără margine, precum audŭ şi-au înoitŭ jalba şi la domnulŭ ministru de interne; nu că dóră ar crede în dreptatea unguréscă, ci numai sĕ nu dică că n'au încercatŭ tóte ca sĕ scape de jugulŭ ruşinei ce-i-lŭ punŭ în grumadĭ puternicii dilei în frunte cu preto rele şi Kerekes Iosef, inspectorele de scólă.

Esecuţia decĭ dealungulŭ şi latulŭ satului Buciumŭ curge; ce i-au lăsatŭ nemilosulŭ inspectorŭ de dare şi legionulŭ de esecutorĭ regescĭ, aceea va sĕ pape fiitórea scólă maghiară cărată la olaltă cu dile de ruşine şi în locŭ de cementŭ, udată cu sudórea şi lacrimile bietului poporŭ amărîtŭ pân' la sufletŭ!

Bietulŭ românŭ numai sĕ nu-şĭ pórte periciunea la monumentulŭ perirei, ruşinei sale vecĭnice refusă de a ajuta şi dice că *puternicululŭ statŭ maghiarŭ sĕ-şĭ facă scólă cu propria sa putere decă are lipsă, şi sĕ nu céră aşa ceva dela sĕrăcia Românului*, şi amărîţii de ei au dreptŭ, numai cŭ dreptate pe la noi nu este!

Care va fi resultatulŭ finalŭ? şi cum sĕ va isprăvi acéstă nĕsdrăvăniă maghiară? Vomŭ vedé şi vĕ voi încunosciinţa.

Sentinela.

Pregătirile Turciei şi Greciei.

Despre pregătirile militare ale Turciei se anunţă, că mereu se concentrézâ trupe la graniţele tesalice.

Din *Scutari* (Albania) se scrie, că mutessarifulŭ sandjacului Ipek a adusŭ la cunoscinţa consiliului de administraţiune, că Sultanulŭ a poruncitŭ, ca reservele *albaneze dela Ipek şi Djakova* sĕ se adune sub stegŭ conformŭ organisaţiei lorŭ de mai înainte şi sĕ aştepte dela Sultanulŭ ordinulŭ de plecare la graniţele grecescĭ.

In Djakova s'a ţinutŭ o adunare a căpeteniilorŭ dela Raka, Khass şi Malissuri, carĭ au juratŭ, de a'şĭ vêrsa sângele pentru padişah şi pentru patriă. In urma [illegible] debarcatŭ acolo în 9 Aprilie din vaporulŭ de rĕsboiu »Şerifi Keşan“ 300 recruţi din Asia mică, 72 cai şi 140 cavaleriştĭ şi cu vaporulŭ „Mitylene« sosiră 1000 de artileriştĭ din Siria.

Diarele din Bucurescĭ spunŭ că toţĭ voluntarii şi reserviştii grecĭ aflătorĭ în România au primitŭ ordinŭ sĕ plece imediatŭ la corpurile lorŭ.

Administraţia marinei grecescĭ a cumpăratŭ patru pacheboturĭ, carĭ se vorŭ transforma în cruceri cu tunurĭ Krupp cu calibru mare.

Născocirile neruşinate.

Inregistrândŭ scirea adusă de *„Egyetértés“* din Peşta despre o pretinsă adresă ce ar fi predat'o espulsatulŭ *Al Ciurcu* prinţului Bulgariei, care scire a trecutŭ în tóte diarele de frunte din Austro-Ungaria, amŭ numit'o „superlativulŭ născocirilorŭ neruşinate.“

Eramŭ convinşĭ, că d. Al. Ciurcu n'a pututŭ face ceea ce-i atribuia raportorul lui „Egyetértés,“ după cum convinşĭ eramŭ că acestŭ inventiosŭ raportorŭ a fostŭ capabilŭ de a minţi cea mai neruşinată minciună. Dovadă următórele rêndurĭ ce le primimŭ din partea domnului Ciurcu:

Asnières (lângă Paris) 8/20 Aprilie 1886.

Domnului Directorŭ alŭ *Gazetei Transilvaniei.*

Braşovŭ.

Iubite Confrate,

Vĕdŭ că *„Egyetertés«* îmĭ face onórea de a se ocupa din nou de mine. De astădată însĕ nu Transilvania e provincia pe care voiescŭ s'o anexezŭ la România, ci voiescŭ din contră sĕ deslipescŭ din trupulŭ României provincia Transdanubiană Dobrogea spre a-o anexa la Bulgaria. Pentru acestŭ sfêrşitŭ m'aşĭ fi presentatŭ — după spusa lui *Egyetertés* — în fruntea unei deputaţiunĭ cu o jalbă în proţapŭ la principele Bulgariei şi l'aşĭ fi rugatŭ sĕ ocupe Dobrogea.

Te rogŭ iubite confrate, a spune colegilorŭ dela *Egyetertés*, că în totŭ timpulŭ câtŭ am statŭ în Bulgaria n'am avutŭ fericirea a da ochĭ cu A. S. Principele Alexandru şi că de trei sĕptămânĭ de când mĕ aflu la Asnières (la depărtare de 5 minute de Paris) n'a fostŭ p'aicĭ nicĭ principele Bulgariei, nicĭ altŭ capŭ încoronatŭ, spre a-i puté presinta adresa despre care vorbesce diarulŭ maghiarŭ.

Mulţămindu-ţĭ dinainte pentru inserarea acestorŭ rêndurĭ te rogŭ, iubite confrate, a primi salutările mele cele mai cordiale.

Al. Ciurcu.

SCIRILE DILEI.

In sĕptĕmâna acésta timpulŭ a fostŭ tristŭ şi rece din causa zăpedei ce a cădutŭ peste Braşovŭ. Cu sosirea învierei Mântuitorului omenirei sórele a începutŭ a se'nvioşa şi a ne'ncăldí cu radele sale. Dea Dumnedeu ca şi inima nóstră tristă sĕ se'nvioşeze la radele sórelui dreptăţii şi némulŭ Românescŭ sĕ re'nvieze cu drepturile sale. Dorimŭ Românilorŭ multŭ amărîţi din acestŭ statŭ sĕrbătorĭ fericite şi tăriă în speranţa ce o au, că dreptatea va trebuí sĕ re'nvie!

—x—

»Budapester Hirlap« şi »Magyar Polgar« desemnézâ ca urmaşŭ alŭ rĕposatului fişpanŭ alŭ comit. Sibiiu, Dr. Moritz Brennerberg, pe deputatulŭ dietalŭ sasŭ şi membru alŭ Kulturegyletului Guido Bausznern.

In 16, 17 şi 18 l. c. în *Cetatea-de-baltă* a fostŭ aşa numitulŭ têrgŭ alŭ Pascilorŭ. A fostŭ mai căutatŭ ca cele din trecutŭ. Deşi nu au fostŭ cumpărătorĭ de boi marĭ şi de frunte, totuşĭ între vecinătate s'a făcutŭ têrgŭ bunişorŭ. Vacĭ bune, grase, sterpe, mai cu viţei, cum şi viţei sub unŭ anŭ şi mai susŭ s'au vêndutŭ mereu; s'au predatŭ peste 1000 bilete, ceea-ce faţă cu têrgurile din trecutŭ pentru viitorŭ s'a ivitŭ ca unŭ augurŭ îmbucurătorŭ. Şi la têrgulŭ acesta ca şi la altele s'au adusŭ oi *spre a le vinde cu toba pentru contribuţiune*, ceea ce de altădată nu s'a întêmplatŭ, pentru-că unii şi-le-au rĕscumpăratŭ, alţii şi-le-au vêndutŭ din mână liberă.

—x—

Starea sanitară în comit. Hunedórei s'a îmbunătăţitŭ încâtva. Difterita, afară de comunele Iovàlcelŭ şi Valea, a încetatŭ. Scarlatina şi pojarulŭ suntŭ asemenea în descrescere.

FOILETONŬ.

Sĕrăcia şi ajutorarea ei.

(Estrasŭ dintr'o conferinţă a d-lui senatorŭ O. Alesius.)

(Urmare)

In nicĭ o ţéră nu suntŭ atâtea institute de binefacere ca în Anglia. Anglo-americanulŭ Peabody, apostolulŭ sĕracilorŭ, a întemeiatŭ institute de binefacere în Anglia cheltuindŭ 25 milióne de dolarĭ şi la mórtea sa a lăsatŭ pentru sĕracii din Londra averea sa de peste 100 milióne.

S'a disŭ că în Anglia statulŭ ia o dare pentru săracĭ. Economiştĭ naţionalĭ germanĭ contestă statului acestŭ dreptŭ. In acéstă privinţă Dr. Albert Schäffle, fostulŭ ministru de comerciu austriacŭ, în opera sa „Sistemulŭ socialŭ alŭ economiei omenescĭ« se pronunţă în contra dreptului publicŭ alŭ sĕracilorŭ şi a dărei în favórea lorŭ, şi pledézâ pentru organisarea legală a asigurărei personale, care trebue sĕ devină generală, aşa ca fiecare sĕ fiă pusŭ în posiţiune ca sĕ îngrijéscă pentru sine. — Până ce se va face însĕ acésta, ar fi neumanŭ a delătura dreptulŭ seracilorŭ. — Şi mai nefavorabilŭ se pronunţă Schäffle asupra binefacerei publice corporative. Se face multă nedreptate la împărţelele publice. Plăcerea pentru lucru, simţulŭ de datoriă familiară şi adevĕratulŭ spiritŭ economicŭ se atacă în germenele lui prin actele de binefacerĭ publice. Prin binefacerĭ pentru momentŭ se alină nevoia sĕracilorŭ, dér miseria însaşĭ se generalisézâ. Celŭ ce dă la 100 mii sĕracĭ 10% elemosină din plata de care au nevoiă pentru esistenţă, apasă póte asupra plăţii unui milionŭ de lucrătorĭ cu 20%. O asemenea binefacere publică subminézâ sîrguinţa, slăbesce îndatoririle familiare, servesce numai sporirei sĕracilorŭ, scade plăţile muncitorilorŭ, demoralisézâ şi produce astfelŭ virusulŭ criminalŭ alŭ societăţii.

Invĕţăturile lui Schäffle despre asigurarea legală forţată a lucrătorilorŭ contra nenorociţilorŭ şi miseriei nu suntŭ numai simple teorii, ci au începutŭ sĕ se realiseze prin legea dela 15 Iuniu 1883 pentru asigurarea bolnavilorŭ din imperiulŭ germanŭ şi prin legea pentru asigurarea lucrătorilorŭ de fabricĭ contra nenorocirilorŭ. Bunulŭ celŭ mai mare alŭ unui lucrătorŭ suntŭ membrele lui sănĕtóse şi asigurarea lorŭ este obiectulŭ acestorŭ legĭ, prin carĭ s'a pusŭ órecare stavilă sĕrăcirei unei marĭ părţi a poporaţiunei germane.

In Germania îngrijirea săracilorŭ nu se estinde ca în Anglia după unŭ planŭ anumitŭ asupra întregului imperiu. In legile pentru săracĭ în statele germane, îngrijirea publică a săracilorŭ se consideră ca o datoriă a comunelorŭ, şi nu a statului. In 1880 s'a întrunitŭ în Berlinŭ o adunare cu scopŭ d'a organisa sprijinirea săracilorŭ şi binefacerea publică în imperiulŭ germanŭ; 65 dintre cele mai marĭ oraşe germane au fostŭ representate la acéstă adunare, în care s'a constituitŭ o reuniune mare germană cu scopulŭ indicatŭ. Cu multă temeiniciă, sciinţă şi acurateţă s'a lucratŭ şi se lucrézâ din partea acestei reuniunĭ spre ajungerea scopului d'a organisa ajutorarea săracilorŭ pentru întréga împĕrăţia germană. Inainte de tóte se lucrézâ la o statistică a săracilorŭ, ce formézâ basa pe care se ridică tóte celelalte întocmirĭ ale îngrijirei săracilorŭ.

Pe lângă acestea şi alte principii fundamentale congresulŭ amintitei reuniunĭ germane s'a ocupatŭ la congresulŭ din Weimar în 1884 şi cu deosebitele institute ale îngrijirii săracilorŭ. De pildă: 1) institutele pentru primirea şi'ngrijirea copiilorŭ de ţîţă din familii sărace până la 2 anĭ; 2) asilurile de copii, unde se primescŭ copii micĭ, carĭ umblă şi potŭ vorbí; aicĭ se crescŭ copii ca'n institutele froebeliane, deşteptându-le facultăţile corporale şi spirituale şi dedându'i la curăţeniă, ordine şi ascultare, fără a'i supune unui modŭ de instruire sistematicŭ şi strictŭ.

La acestea se adaugŭ institutele de adăpostire pentru băeţĭ şi fete, care au de scopŭ d'a păzí pe copiii obligaţĭ la scólă de influinţele rele ale societăţii şi de viéţa de pe strade, adunându'i, în timpulŭ când n'au scólă, în anumite localurĭ, unde sub conducerea unorŭ învĕţătorĭ harnicĭ li se dă o ocupaţiune potrivită şi o distracţiune viă şi folositóre.

La aceste institute de binefacere se alătură şi institutele sanitare pentru copii, de care se ţinŭ şi aşa numitele »Ferienkolonien“, alŭ cărorŭ scopŭ principalŭ este d'a ridica sănĕtatea copiilorŭ slăbuţĭ şi d'a le întări organismulŭ. Din 1862 până la 1872 au fostŭ îngrijiţĭ în institute germane de acestea 1920 copii, pe când dela 1873 până la 1883 au fostŭ îngrijiţĭ 35,925 copii slabĭ şi bolnavĭ.

Reuniunea s'a convinsŭ, că 'n mĕsura în care cresce numĕrulŭ copiilorŭ părăsiţĭ şi fără scutŭ, crescŭ şi peri-

Din comitatulŭ Huniădórei ni se împărtăşesce: *Muscele columbace* aŭ venitŭ érăşĭ. Mulţumită cerului că-i timpŭ rĕcorosŭ, aşa că n'au putere, căcĭ la din contră, cum n'avemŭ nutreţŭ pentru vite, ar fi vai de noi! — E tristŭ că primăvéra presentă e érăşĭ sécă, fără ploi şi érba nu cresce, de unde urméză, că fênurile vorŭ fi ér' puţine. Loviturĭ peste loviturĭ pe bietŭ capulŭ nostru.

—x—

Noua baiă Alvaţŭ, ce se află în părţile Zarandului din comit. Hunedóra, se va deschide sĕrbătoresce la 1 Maiu.

—x—

Avisŭ economilorŭ. Deórece Americanilorŭ le place multŭ fasolea (mazărea albă) din Ungaria şi mai cu deosebire cea din Transilvania, în totŭ anulŭ tómna vinŭ provocărĭ dela agenţii din Hamburg nu numai la Jidanĭ, ci şi la economii mai marĭ, ca sĕ le trimită fasole în cantitate câtŭ de mare, cu 8—10 fl. majea metrică (vine mĕsura cu 1 fl. 70 cr.—1 fl. 80 cr.) Acésta fiindŭ prin urmare uniculŭ ramŭ economicŭ ce se caută şi i se dă preţulŭ, economii nostri sĕ samene câtŭ de multă fasole, pe luncĭ lângă ape, unde-i priesce mai bine fasolei. Ministrulŭ de agricultură ungurescŭ a şi comunicatŭ acésta economilorŭ maghiarĭ.

—x—

Oraşulŭ Stry din Galiţia a arsŭ. Unŭ numĕrŭ de 600 de case au căḑutŭ jertfă flacărilorŭ. Mulţĭ ómenĭ şi-au perdutŭ viéţa. Mii de ómenĭ au rĕmasŭ pe drumurĭ şi peste o sută s'au nenorocitŭ. Scânteile focului au fostŭ duse de vêntŭ în depărtare de unŭ milŭ, în satulŭ Niezuchov, unde au arsŭ 16 case ţĕrănescĭ. De sub dĕrîmăturĭ se scotŭ mereu cadavre omenescĭ.

Stăruinţe laudabile.

Preoţii românĭ din tractulŭ gr. cath. alŭ Dicio-Sân-Mărtinului şi-au ţinutŭ, după cum ni se scrie, la 14 l. c. în Dicio-Sân-Mărtinŭ — sub presidiulŭ protopopului Iacobŭ Macaveiu — sinodulŭ numitŭ: »de primăvéră,« la care au fostŭ chiămaţĭ şi curatorii primarĭ bisericescĭ, inspectorii scolasticĭ parochialĭ şi învĕţătorii tractualĭ. S'au pertractatŭ obiecte referitóre la sporirea averilorŭ bisericescĭ şi scolastice cum şi la promovarea învĕţămêntului scolasticŭ poporalŭ.

In şedinţa Sinodului din tómna anului trecutŭ s'a fostŭ înfiinţatŭ unŭ fondŭ numitŭ: alŭ preoţilorŭ tractualĭ, la care toţĭ preoţii suntŭ obligaţĭ a contribuí o tacsă anuală de doi florinĭ v. a., care cu ocasiunea asta pe anii 1885 şi 1886 s'a încasatŭ şi s'a depusŭ spre fructificare. In şedinţa presentă s'a înfiinţatŭ şi unŭ fondŭ învĕţătorescŭ tractualŭ la care contribue fiecare învĕţătorŭ pe anŭ: 1 fl. v. a. S'a vorbitŭ despre o reuniune învĕţătorésca tractuală şi înfiinţarea acesteia s'a amânatŭ pe şedinţa sinodului viitorŭ de tómnă, care se va ţiné în Deaşiu. După finirea agendelorŭ sinodale, preoţii, învĕţătorii şi toţĭ cei presenţĭ au mersŭ la sf. biserică, unde preotulŭ din Şilea maghiară Basiliu Folea a ţinutŭ o lecţiune spirituală, în urma cărea s'a îndeplinitŭ actulŭ s. mărturisirĭ.

Fiind-că scopulŭ sinódelorŭ ambulante e edificarea şi instrucţiunea poporului nostru, aşa în şedinţa sinodului viitorŭ la Deaşiu—după finitulŭ sf. liturgii — preotulŭ din Boianŭ, Aritonŭ Migia, va ţine o cuvêntare morală, şi după finirea agendelorŭ sinodale învĕţătorulŭ din Bozieşŭ, Nicola Costea, va ţiné o prelegere publică din computŭ şi Filonŭ Popŭ din Deaşiu din pomăritŭ şi de va mai fi timpŭ şi din fisică şi istoria patriei. Cu inima voiósă aducŭ acestea la cunoscinţă, vĕḑêndŭ că şi tractulŭ nostru, care mai în trecutŭ era în decadinţă, acum, de când se află sub conducerea tênĕrului protopopŭ Iacobŭ Macavein arată viéţă înaintândŭ şi progresândŭ în cele folositóre şi salutare. Binevoiéscă tênĕrulŭ protopopŭ Iacobŭ Macaveiu — din tóte puterile — a înainta pe calea începută şi fiă sigurŭ că amórea şi stima preoţimei şi a poporului tractualŭ îlŭ va însoţí pretutindenea, şi în analele tractului nostru îi va rĕmâné numele scrisŭ cu litere neşterse.

Unŭ participantŭ.

Dispepsia Ḑiariştilorŭ.

Subŭ acestŭ titlu doctorulŭ Samuelŭ Gache, din Buenos-Aires, publică în analele cercului medicalŭ Argentinŭ unŭ studiu destulŭ de interesantŭ. Autorulŭ admite la ḑiariştĭ o dispepsie specială, o nevroză a stomacului, care presintă unŭ mersŭ şi unŭ modŭ de a fi după natura ei. Se ştie câtŭ de uşorŭ póte fi sdruncinatŭ aparatulŭ atâtŭ de complexŭ alŭ digestiunei, la care se află anexate mai multe organe importante şi funcţiunea cărora se resimte asupra organismului întregŭ, dându-i elementele de susţinere. Alteraţiunile lui determină une-orĭ nişte stărĭ, care compromitŭ existenţa. Suntŭ multe cause, care împedică joculŭ fisiologicŭ alŭ acestui aparatŭ dândŭ naştere dispepsiei.

Sĕ facemŭ o mică escursiune, ḑice autorulŭ, într'o sală de redacţiune şi sĕ vedemŭ, ce se petrece acolo. Vomŭ observa numai lucru şi preocupaţiune; timpulŭ trece numai în a medita, a consulta, a scrie şi a corige. Politica jócă rolulŭ celŭ mai importantŭ; se ia în discuţiune, se ghicescŭ evoluţiunile ei, se critică succesele şi autorii lorŭ. In acelaşĭ timpŭ se tractează de afacerile comerciale şi de bursă; de cestiunile ştiinţifice, artistice, religióse, sociale, teatrale, plimbările, căsĕtoriile, luptele europene; în fine totŭ ceea-ce póte deştepta atenţiunea publică ocupă pe personalulŭ redacţiunei unui ḑiarŭ, doritorŭ de a se bucura de favórea lectorilorŭ.

Pe de altă parte, ḑiariştii mănâncă neregulatŭ, când potŭ, fără a căuta regimulŭ, care convine mai bine sănĕtăţii: ei suntŭ nişte adevĕraţĭ sclavĭ ai ḑiarului, şi decă le lipseşte materia nu mănâncă de locŭ. Publiculŭ e mai înainte de tóte şi trebue servitŭ la momentŭ. De multe orĭ e necesitate ca ḑiariştii sĕ mănânce cu condeiulŭ în mână şi cu hârtia pe masă; atuncĭ ei meditează, discută, scriu şi corigŭ probele, pe când stomaculŭ lorŭ primeşte cu greutate materialurile ce i se trimitŭ.

In asemenea condiţiunĭ viaţa nu întârḑiă a se sdruncina şi ca consecinţa muncei, la care e expusŭ cerebrulŭ în fie-care ḑi, se presintă de multe orĭ turburărĭ la începutŭ trecĕtóre, care mai târḑiu se transformă în congestiunĭ séu în emicranie esenţială, ce însoţeşte dispepsia. . . . .

Pe lângă aceste cause ale dispepsiei se mai adaugă: viaţa sedentară, preocupaţiunile intelectuale séu morale, rĕulŭ obiceiu de a citi mâncândŭ, neregularitatea orelorŭ de masă şi lucrulŭ îndată după alimentaţiune; tóte aceste concurŭ a turbura digestiunea.

Influinţa, ce o are digestiunea asupra cerebrului, este încă importantă mai cu seamă în dispepsia ḑiariştilorŭ. Suntŭ individĭ nervoşĭ, carĭ devinŭ dispepticĭ într'unŭ modŭ forte uşorŭ; dér şi ómenii, carĭ nu suntŭ nervoşĭ potŭ fi transformaţĭ de dispepsiă în cei mai nervoşĭ. Asupra facultăţilorŭ intelectuale şi morale, dispepsia are o acţiune reflexă destulŭ de intensă. Toţĭ ştiţĭ, ḑicea Trousseau, şi póte unii din voi aţĭ simţitŭ, câtŭ de multŭ amorţeşte spiritulŭ deficultatea digestiunei; câtŭ se opune espresiunii gândirii şi cum conduce, când escită de multŭ timpŭ, la tristeţe şi hipohondrie. La dispepticĭ veţĭ găsi desŭ multă pareză (amorţeală) intelectuală, care se va manifesta prin neaptitud ne la lucru, si une-orĭ prin imposibilitatea de a forma ideile s'au de a le exprima într'unŭ modŭ clarŭ. Unii vĕ ḑicŭ, că perdŭ memoria, şi mulţĭ se plângŭ de greutate s'au durere de capŭ. In generalŭ, pacienţii au o iritabilitate nervósă exagerată. Suntŭ trişti, tăcuţĭ, forte descurajaţĭ şi aşa de supărăcioşĭ, în câtŭ nu potŭ suferi nicĭ cea mai mică contradicţie séu observaţie.

In alte timpurĭ, ḑice autorulŭ, sub influenţa ideilorŭ lui Broussais, dispepticii erau supuşĭ la venisecţie şi la dietă. Ar fi curiosŭ a vedea astăḑĭ pe ḑiariştii noştri dispepticĭ, întinḑêndŭ braţulŭ pentru a primi lanţeta bărbierului, şi din rana deschisă curgêndŭ sângele, care va duce cu sine incomparabilulŭ esprit alŭ acestorŭ distinşĭ talentaţĭ, carĭ ne nutrescŭ cu producţiunile lorŭ.

Din fericire astăḑĭ dispepsiile se combatŭ prin alte mijlóce multŭ mai bune şi cu totŭ inofensive.

(Progr. med. rom.) *Dr. Iarchi.*

Dare de sémă,

despre veniturile şi spesele balului Reuniunei femeilorŭ Române din Aradŭ, datŭ în 25 Februariu 1886.

(urmare.)

Prin colecta D nei *Senea Popoviciu* din B. Giula 32 fl, dela: Justin Popoviciu 1 fl. 50 cr., Petru Biberea 1 fl, Szilagyi Illés 1 fl., Ioanŭ Iosifŭ 50 cr., M. Siladi, 50 cr., I. Câmpianŭ 50 cr., Petru Albu 1 fl., Maria Das, calŭ 1 fl., G. Chereşladŭu 50 cr., Ilie Precupŭ 50 cr., M. Siladi 50 cr., Dim. Micu 20 cr., Bondy Ianos 50 cr.- Petru Gubaşŭ 50 cr., Ios. Besanŭ 1 fl., D. Ilovits 1 fl.' Dem. Mândreanu 50 cr., N. Dascalŭ 50 cr., Stij Ianos 40 cr., Ecaterina Popŭ 1 fl., Maria Marcuţŭ 50 cr., Dem. Popŭ 50 cr., M. Nicóra 40 cr., George Gomboşŭ 1 fl., George Mucuţa 1 fl., Lazarŭ Bogariu 1 fl., I. Nicóra 50 cr., I. Ionescu 50 cr., Iuliu Chirilescu 1 fl., Petru Laczkó 1 fl., Al. Erdélyi 50 cr., Moise Ardeleanu 20 cr., Ilie Szilagyi 1 fl., G. Mişcuţa 30 cr., M. Szabó 50 cr., Ambróss Miklos 5 fl., Petrovics Iános 2 fl., Mişcuţa 1 fl.

Prin colecta D-nei *Ermina Maniu* din Oraviţa 33 fl., dela următórele: Hermina Maniu 20 fl., Letiţia Lepa 5 fl., Cata Trăila 3 fl., Alexandrina Militicĭ 2 fl., Marta Novac 1 fl., Eugenia Muntean 2 fl. —

(va urma.)

DIVERSE.

Logologiă şi Volapük. — Volapükulŭ este astă-ḑĭ la ordinea ḑilei în Parisŭ. Pe când studiulŭ sĕu este profesatŭ la scóla de studŭ înalte comerciale, pe bulevarde se vinde cu furiă gramatica lui. Se pare însĕ, că gramaticele vêndute nu conţinŭ decâtŭ unŭ volapük din cele mai puţinŭ elegante; căcĭ suntŭ mai multe. Volapükulŭ germanŭ alŭ d-lui Schleyer conteză deja mai multe ramurĭ: Volapücŭlŭ de Liege, acela de Angers, acela de Gisors şi acela alŭ d-lui Menet. O nouă metodă de limbă universală va lua în curêndŭ locŭ în acestŭ nou turnŭ alŭ lui Babel. Ea se intituléză sub modestulŭ titlu de „Logologiă.« A fostŭ inventată în Caen de d. Letellier, care are o vêrstă de 85 anĭ. Vechiu institutorŭ alŭ şcólelorŭ din Calvados, elŭ a consacratŭ 40 de anĭ ai existenţei sale, la crearea şi perfecţionarea „Logologiei, séu a teoriei langagiului.“ Unŭ-sprećece volume gróse în 8° au eşitŭ din péna sa asupra acestei materii. Cele d'ântêi au fostŭ presentate Academiei de cătră Guizot.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurelŭ Mureşianu**

---

culele pentru statŭ, comună şi scólă. Étă unŭ esemplu dintr'unŭ raportŭ poliţienescŭ alŭ unui mare oraşŭ: Cu ocasiunea unei patrulărĭ poliţienescĭ printr'unŭ parcŭ, unde se adăpostescŭ o mulţime de mişei vagabonḑĭ, s'au prinsŭ mai mulţĭ de aceştĭ tinerĭ şi bĕtrânĭ, femei depravate şi între ei şi o fetiţă de 7 anĭ. Faţa ei esprima nevinovăţiă. S'a doveditŭ că ea nu scia în ce societate se mişcă. Étă ce istorisi ea: »Tatălŭ meu lucréză ḑiua în fabrică. Ilŭ vĕdŭ numai când vine séra acasă, atuncĭ e grozavŭ, mĕ face leneşă, spune că n'are banĭ pentru mine şi că sĕ mĕ ducŭ sĕ 'mĭ câştigŭ pânea şi îmbrăcămintea unde voiu sci eu. Mama a muritŭ de multŭ, eram de totŭ mică. Când mĕ chinuia fómea şi vecinii uitau sĕ 'mĭ dea pâne şi lapte, alergamŭ pe stradă, unde se plimbă domnii cei frumoşĭ îmbrăcaţĭ şi — cerşiam. Ce căpĕtam lua tata, şi mĕ bătea când aduceam mai puţinŭ séu nimicŭ. Intr'o séră, pe când stam plângêndŭ pe stradă, veniră la mine trei copii de etatea mea şi după ei se furişă o femeiă bĕtrână. »Vino cu noi—îmĭ ḑiseră toţĭ patru — noi aducemŭ banĭ şi lucrurĭ frumóse“. Mĕ duseiu cu ei, se furişau în odăi, unde uşile steteau deschise, séu îşĭ virau mânile în buzunarele ómenilorŭ ce mergéu repede pe stradă séu steteu grămădiţĭ la unŭ locŭ.

Eu trebuiam sĕ veghezŭ, ca sĕ nu-i surprindă nimeuea, séu se ducŭ lucrurile ce mi le dedéu. Când adunamŭ destulŭ, alergamŭ în frunḑişulŭ parcului unde ne aşteptau bĕtrêna şi alţĭ ómenĭ marĭ; ei le luau şi ne dedeau apoi carne şi bere“. — „Scii tu, ḑise funcţionarulŭ poliţienescŭ, că ai furatŭ ceva rĕu?« — Copila dete din capŭ: „Ce'nsemnéză rĕu?« — »Ai fostŭ vr'odată în biserică?« — »Da, când copii m'au dusŭ înăuntru, ca sĕ 'şĭ vêre mânile în' ascunsŭ în buzunarele ómenilorŭ«. — »Dér mai nainte, când erai la tată-tĕu, nicĭodată?« — »Nu!« — *„N'ai auḑitŭ de bunulŭ Dumneḑeu?“* — *„Nu, cine'i acela?“*

Congresulŭ reuniunei germane pentru îngrijirea sĕracilorŭ s'a declaratŭ în principiu pentru esclusiva îngrijire familiară şi în contra îngrijirii orfanilorŭ în orfelinate, prin urmare în contra îngrijirei în institute. Ingrijirea familiară e singura corectă, adecă copilulŭ sĕ se dea într'o familiă şi nu în institutŭ, care orîcâtŭ de bunŭ sĕ fiă, e cu tóte astea ceva artificialŭ, cu instrucţiunĭ şi regulamente, pe când familia stă pe base morale, şi e şi mai practicŭ lucru, nu se cerŭ cheltuelĭ pentru edificii şi administrare. Eu încă suntŭ de părere, că în familiă e mai bine, numai familia care primesce orfanĭ, — nu mai mulţĭ decâtŭ doi — sĕ nu o facă cu vr'unŭ scopŭ de câştigŭ.

Femeile din Germania încă iau parte cu deosebitŭ zelŭ la lucrarea reuniunei germane, căcĭ după cum a ḑisŭ d-na Weber în adunarea din Weinar, într'unŭ frumosŭ discursŭ, femeile au sĕ înlocuiască iubirea de mamă a orfanilorŭ şi numai ele potŭ îngriji cum trebue de sĕracĭ şi de orfanĭ, căcĭ bărbaţii suntŭ grămădiţĭ cu lucrulŭ.

Biblia ḑice: „Sĕraculŭ, căruia îi frângĭ pânea ta, oferă'i şi sufletulŭ tĕu.« Numai cu ajutorulŭ femeilorŭ potŭ bărbaţii construi puntea peste prăpastia urei de clasă şi peste amăriciunea claselorŭ de josŭ. Nu găsesce femeia bogată mulţămire numai în a merge în societate, a ceti, a cânta, a se găti, ci trebue sĕ'şĭ reverse binecuvêntarea peste săracĭ. Economistulŭ poporalŭ Stein ḑice, că e o mare nedreptate, că nu se folosesce devotamentulŭ şi puterea morală a femeilorŭ şi marele lorŭ talentŭ economicŭ pentru îngrijirea sĕracilorŭ.

Prin aceea, că femeile n'arŭ lua parte la acéstă lucrare, afară de isprăvile sufletescĭ şi ideale ale ajutorului femeilorŭ, necesare pentru resolvarea cestiunei sociale, ar perde poporulŭ chiar şi sume enorme prin nenumĕratele resturĭ şi mijlóce de ajutorŭ câtŭ de micĭ ale fiecărei case, ce nu se întrebuinţéză şi pentru care simţulŭ neesercitatŭ în ele alŭ celui, care îngrijesce de sĕracĭ n'are ochiu şi pricepere. De aceea d-na Weber cere bărbaţilorŭ sĕ împartă lucrarea lorŭ cu femeile Şi femeile 'şĭ-au şi câştigatŭ loculŭ cuvenitŭ în reuniune.

Legislaţiunea nóstră, ḑice conferenţiarulŭ, impune comunelorŭ îndatorirea d'a ajutora pe săracĭ şi orfanĭ, ér statulŭ nu sacrifică mai nimicŭ din propriele mijlóce pentru îngrijirea publică a sĕracilorŭ.

Décă ne întórcemŭ acum la oraşulŭ nostru Braşovŭ, cu părere de rĕu trebue sĕ mărturisimŭ, că aci, ca în tóte celelalte oraşe ale patriei nóstre, ne lipsesce cu totulŭ o îngrijire de sĕracĭ organisată. Binefacerea publică se risipesce la ómenĭ nedemnĭ, şi în locŭ de recunoscinţă produce amăriciune.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 16 Aprilie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103 10
Rentă de hârtiă 5%	94 0
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.25
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4 50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 60
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.30
Renta de hârtiă austriacă	84.95
Renta de arg. austr.	85.05
Renta de aurŭ austr.	114 20
Losurile din 1860	139 25
Acțiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	294.75
Act. băncei de creditŭ austr.	291 50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	10.02
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 80
Londra 10 Livres sterlinge	126.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 1 Aprilie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	90—	$91^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	$94^1/_4$	$94^3/_4$
» convert. (6%)	89—	90—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	$102^1/_2$	$103^1/_4$
» „ „ (5%)	87—	$87^1/_2$
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	$82^1/_2$	$83^1/_2$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	13 —	$14^1/_2$—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.02

Banca generală de asigurare mutuală „Transilvania.“

Bilanțŭ în 31 Decembrie 1885.

Active.				fl.	cr.
Obligațiunĭ needate				180,804	—
fl. 20,400 prioritățĭ ale I. drumŭ de ferŭ trans. à fl.	98 70	20,134.80			
„ 17,000 $5^1/_2$% scrisurĭ fonciare ale institut. de creditŭ fonciarŭ ungarŭ . . . à „	203.—	17,510.—			
„ 7,000 5% scrisurĭ fonciare ale institut. de creditŭ fonciarŭ ungarŭ . . . à „	101.75	7,122.50			
„ 6,600 losurĭ pentru regularea Dunării . à „	116.75	7,705.50			
„ 7,750 obligățiĭ rurale transilv. . . . . . à „	103.25	8,001.—			
„ 3,000 $^1/_2$% inscrise dela institutulŭ fonciarŭ din Sibiiu I. em. . . . . . à „	103.—	3,090.—			
„ 1,000 9% inscrise dela institutulŭ fonciarŭ din Sibiiŭ II. em. . . . . . à „	102.75	1,027.50			
„ 7,500 6% inscrise dela institutulŭ fonciarŭ din Sibiiŭ III. emisiune . . à „	101.50	7,612.50			
„ 3,500 $5^1/_2$% inscrise dela institut fonciarŭ din Sibiiŭ IV. emisiune . . à „	100.—	3,500.—			
„ 5,000 acțiĭ ale I. drumŭ de ferŭ transilvanŭ à „	184.—	4,600.—			
„ 2,800 rentă în hârtiă austriacă . . . à „	83.75	2,345.—			
„ 2,000 scrisurĭ fonciare ale „Albinei“ . . à „	101.—	2,020.—			
„ 2,000 losurĭ de statŭ 1861 $^1/_1$ . . . . à „	139.20	4,176.—			
„ 1,100 „ „ „ 1860 $^1/_5$ . . . . à „	140.—	1,540.—			
„ 300 unŭ losŭ de statŭ 1864 . . . . à „	170.25	510.75			
„ 3,400 losurĭ pentru regularea Tisei . . à „	123.10	4,185.40			
„ 3,200 3% scrisurĭ fonciare în losurĭ ale institut. fonciarŭ austriacŭ . . . à „	98.25	3,144.—			
„ 700 rentă în argintŭ . . . . à „	84.—	588.—			
„ 100 losurĭ de statŭ r. u. . . . . . . à „	118.25	118.25		98 932	07
Portofoliu de cambiĭ				2,262	91
Imprumuturĭ pe efecte				9,238	—
Imprumuturĭ pe polițe				59,287	62
Imprumuturĭ pe polițe de tontine				9,812	—
Pretensiunĭ la agenturĭ				46,146	77
Anticipațiunĭ la inspectorĭ și diverșĭ				5,605	71
Debitorĭ diverșĭ				41,706	12
Mobilii, table firmale și tăblițe				10,696	41
Spese de întemeiare				13,192	04
Provisiunĭ capitalisate				56,576	67
Realitatea în strada Cisnădiei Nr 5				43,000	—
Cassa				2,977	34
				580,233	66

Passive.		fl.	cr.
Fondulŭ de întemeiare	fl. 300,000.—		
substrăgêndu-sĕ amortisarea	„ 7,900.—	292,100	—
Fondulŭ de premiĭ secțiunea I.		10,403	75
Fondulŭ de premiĭ secțiunea II.	fl. 185,337 86		
Fondulŭ de reservă pentru tontine	„ 71,889.01		
Transportulŭ premielorŭ secț. II.	„ 7,223.51	264,450	38
Reservă pentru casurĭ de mórte insinuate		1,797	93
Reservă pentru daune de incendiu insinuate		642	45
Interese neridicate		2,121	14
Fondurĭ de profitŭ reservate ex 1883 și 1884		1,488	89
Fondulŭ de garanțiă secț. I.		2,443	96
Fondulŭ de garanțiă secț. II.		3,219	12
Escedentŭ în secț. I. pro 1885		557	09
Escedentŭ în secț. II. pro 1885		1,008	95
		580,233	66

Wilhelm Bruchner m. p., Dr. **A. Brote** m. p.

Sibiiŭ în 30 Martie 1886

Bilanțulŭ de sus s'a aflatŭ în consonanță cu registrele respective.

Comitetulŭ de revisiune: **Georg Mike** m. p. direct. la direcț. fin. Dr. **Ioan Nemes** m. p. advocat. **Iosifŭ Schuster**, consil. de fin. în p.

Tipografia ALEXI Brașovŭ.